

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus VIII. De Libelli Oblatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

T I T U L U S VIII.

D E

Libelli Oblatione.

SI reus legitimè citatus in iudicio per se vel Procuratorem suum compareat, neque de Iudicis, ad quem citatus, incompetentia excipiat, aut ejus jurisdictionem declinet, Actor Iudici libellum offert, vel ante oblatum reproducit, & illius copiam reo communicat, ut is sciat, quid ab eo petatur, & declarare possit, an liti cedere, an contendere velit, & super quo exceptiones ac defensiones suas firmare & fundare debeat.

Quæres primò. Quid est libellus?

R. Libellus est editio actionis futuræ litis speciem continens. *L. 3. de edend.* Seu est brevis scriptura claram Actoris intentionem continens, & contra adversarium necessariò concludens.

Quæres secundò. Quotuplex libellus;

R. Dividitur libellus in civilem, sive conventionalem, aut postulatorium, qui in civilibus datur quæstionibus, in quo Actor rem suam, vel quam sibi deberi existimat, à Iudice petit, *cap. fin. de libelli oblatione.* & criminalem sive accusatorium, qui in criminalibus porrigitur causis, in quo

delictum ad afflictivam corporis pœnam, vel pecuniariam multam fisco applicandam ad Iudicem defertur. De quo in *cap. qualiter & quando. 24. de accusat.*

Quæres tertio. Quis finis libelli?

R. Duplex est. Primò quidem Iudex ex libello scire debet, de quo iudicandum, cum juxta petitionem in libello contentam à Iudice sententia vel condemnatoria vel absolutoria sit ferenda. *Cit. cap. qualiter. & quando. cap. licet Heli. 31. de Simon.* Deinde reus ex libello, deliberatione habitâ, cognoscere debet, an actori rem petitam cedere, vel cum eodem iudicio contendere velit. *Can. inducia. 3. caus. 3. 9. 3.* Ex his capitibus libellus in principio causæ Iudici offerendus, per quem communicatio libelli reo decernenda. *L. 1. ff. de edendo.*

Quæres quarto. An libellus in scriptis exhibendus?

R. Affirmativè. Quia juxta *cap. quoniam. 11. de probat.* ne falsitas veritati præjudicet, aut iniquitas prævaleat æquitati, Iudex adhibere debet aut publicam, si potest, habere personam, aut duos viros idoneos, qui fideliter universa iudicii acta conscribant, videlicet

licet citationes, dilationes, &c. ideoque etiam libellus in scriptis est dandus, *Cap. 1. de oblat. Libelli. & actis causæ inferendus.*

Quæres *quintò*. In quibus causis omitteri potest libellus?

R. Omnes causæ, quæ cum ordine judiciario cognoscendæ, libellum requirunt, qui est principium & fundamentum litis. Quædam tamen sunt, in quibus libellus non est necessarius in scriptis exhibendus, ut *1mò* in iis, in quibus de plano, summarie, absque strepitu & figura iudicii proceditur. *Clement. 2. de V. S. 2dò*. In causis modicæ æstimationis inter rusticos, pauperes, personas viles &c. *3tid*. In multis locis consuetudine inductum est, ut etiam in iudicio Ordinario, id est, in quo ordo iudiciarius à jure præscriptus observatur, libellus scriptus non offeratur, sed coram Iudice nudis verbis causa proponatur, eaque à Notario actis inserantur, quod tunc sufficit: juri enim scripto derogat fori consuetudo, *L. 3. §. fin. ff. de testib.*

Quæres *sextò*. Quas libellus requirit condiciones?

R. Tres. 1. Debet esse brevis, hoc est: rejectis superfluis solum contineat ea, quæ si probentur, ad intentionem Actoris contra reum faciunt. 2. Sit clarus sine æquivocatione, generalitate, ad rem certam determinatus, *Cap. significantibus. 2. de libelli oblat.* Cum enim sententia certa & libello conformis esse debeat, si in hoc res incerta petatur, incerta sequetur sententia, ut

enim dicit Alexand. III. in *cap. de muliere. 6. de Sponsal.* Quia certum nihil nobis expressisti, nihil certam inde tibi possumus respondere. In certis tamen casibus libellus generalis vel alternativus esse potest. Generalis, quando illa, quæ petuntur, non sunt factis certa, nisi de illis prius cognoscatur; ut in petitione fructuum, expensarum, damni & interesse, ad quod pro majori cautela addi solent similes clausulæ: cum expensis factis & faciendis omni meliori modo & forma, quo de jure, Statuto, vel consuetudine fieri solet & debet, petendo sibi jus administrari, implorando desuper officium Iudicis &c. Alternativus esse potest, quando reo datur electio, ut Actor læsus ultra dimidium petat vel supplementum pretii, vel restitutionem rei venditæ: Creditor petit vel debitum solvi, vel pignus dari: Spoliatus repetit rem suam, si adhuc existat, aut pretium, si consumpta fuerit. *3tid*. Libellus omnia, quæ de jure sunt exprimenda, continere debet.

Quæres *septimò*. Quæ de jure in libello sunt exprimenda?

R. Exprimenda est *1mò* res, quæ petitur. *2dò*. Nomen actoris & rei. *3tid*. Causa petendi. *4tid*. Coram quo Iudice petatur. *Gloss. in cap. 1. de Libell. oblat. Verb. libellum reclamationis.* Quæ comprehenduntur sequentibus Versibus:

Conventi nomen, & nomen convenientis,

Q 99 2

Judi-

Judicis & nomen scribes, causamque petendi,

Et quascunque petet res, istas scribere debet.

Quæres octavo. Qualiter res petita est exprimenda?

R. Res petita specificè exprimenda est: an tota petatur, an ejus pars, & quota pars. *L. si in rem. 6. ff. de rei vindicat. cap. significantibus, 2. de Libell. oblat.*

Quæres nono. Qualiter causa petitionis exprimenda?

Pro quo distinguendum est: alia causa petitionis remota, alia proxima. Causa petitionis proxima est jus in re, vel jus ad rem, ex quo Actor reum convenit. Causa remota est titulus, ex quo Actor jus in re, vel jus ad rem acquisivit, ex quo reum Actor convenit. Hoc supposito.

R. Distinguendo: In actione reali sufficit, quod causa petendi proxima, sive rei Dominium, vel quasi Dominium exprimat; quia expressâ causâ proximâ, dum peto rem, quæ mea aut jure Dominii aut quasi Dominii, sufficienter reus instruitur, ut deliberare valeat, an cedere vel contendere velit.

2do. In actione personali etiam causa remota petendi, sive titulus, ex quo in reo illud, quod petitur, concedendi nascitur obligatio, in quo libello est exprimenda. Uti: peto 100. à reo, quæ debet ex mutuo, deposito, vel venditione, alioquin reus respondere & litem contestari non tene-

tur. *Cap. dilecti. 3. de oblat. libelli.* Ratio disparitatis est; quod res non nisi ex una causa nostra esse possit. *L. possideri. 3. §. 4. ff. de acquirend. vel amitrend. possess.* Obligationes verò personales non sunt omnes ejusdem rationis, sed pro diversitate titulorum variantur. Hinc causæ remotæ exprimendæ, ut Judici de natura obligationis constet, & reus probationes paratas habere possit; cum respectu obligationis ex uno contractu possit ipsi competere exceptio, quæ non comperit ex altero: in actione autem reali per expressionem causæ proximæ videlicet Dominii reus sufficienter instruitur, cum sciat se Actori rem, cujus Dominium præterdit, restituere debere, ex quacunque demum causa ei Dominium contingat.

Quæres decimo. Quæ forma libelli?

R. Libellus in forma cujusdam syllogismi exhibendus est. 1mo. Factum exponitur, quod habet locum majoris. 2do. Ex facto narratur causa emergens: Ex quo 3to. fit conclusio vel petitio. Ut Titius spoliatus format hunc libellum: 1mo. Exponit, qualiter à Cajo è domo sua violenter sit ejectus. 2do. subjungit: Cum autem nullus in pacifica possessione sit turbandus, vel si turbatus, ante omnia restituendus; Ideo 3to. petit, quatenus Judex spoliatum restituere, & spoliatori restitutionem damni inde exorti, & lucri cessantis, eumque in expensas condemnare velit.

Quæres

Quæres undecimò. An actor libellum mutare possit?

ꝛ. Actor porrectum libellum tam in causis civilibus quàm criminalibus ante litis contestationem mutandi habet facultatem. *L. edita. 3. C. de edendo.* Post litis contestationem Actor libellum substantialiter mutare nequit. *Arg. L. non potest. 23. ff. de judic.* Nisi inchoata novâ instantiâ novum cum refusione expensarum offerat libellum. *Cap. examinata. 15. de judic.* Quia libellus pro litis contestatione formatur, & in quasi contractum inter partes litigantes transire consuevit.

Quæres duodecimò. Quando libellus substantialiter mutari dicendus est?

ꝛ. Substantialiter mutatur libellus, quando actio in illo proposita, vel causa petendi in eo expressa variatur, & alia proponitur, aut à re petita receditur. Ut: quis dixit se se esse Dominum rei, & postea videns difficulter se posse probare Dominium, libellum mutat dicendo: sibi quasi Dominium competere. *Cap. Abbate. 3. de Sentent. & re judicata. in 6.* Accidentaliter emendatur & corrigitur libellus, quando vitium aliquod, vel obscuritas tollitur, vel aliquid additur, aut detrahitur, salvâ manente libelli substantiâ, ita, ut nec res petita, nec causa petendi varietur.

T I T U L U S IX.

D E

Mutuis Petitionibus.

Oblato Judici Actoris libello, per hunc reo communicando, interdum reus conventus vicissim aliquid ab actore petere, eúmque oblato libello reconvenire solet, præsertim quando compensationi locus non est, ut quia debitum ab utraque parte non est liquidum.

Quæres primò. Quid est mutua petitio?

ꝛ. Est conventio ex parte actoris, &

reconventio ex parte rei, quâ reus oblato libello actoris vicissim ab actore aliquid exigit, coram eodem Judice, & in eodem judicio. Nam reo ad emanatam citationem comparenti communicatur libellus, & reus visâ petitione actoris eundem sæpe reconvenit, hoc est: ab actore aliquid sibi debere contendit, oblato reconventionis libello. Exemplum. Petrus oblato libello convenit Paulum, in quo Paulum